एकाइ ४ · व्यावसायिक चिठी

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ कुन सङ्गति बिग्रियो?

उत्तर प्रयोग · ३

क. **लिङ्ग:** उद्योगकी व्यवस्थापकले चिठी पठाइन्।

ख. **वचन:** कामदारहरू बिहानै आइपुगे।

ग. **पुरुष:** म र मेरो साथी भोलि कालीकोट जान्छौँ। ‘म’ भएका दुई कर्ता मिलेर ‘हामी’ बन्छन्, त्यसैले क्रियापद प्रथम पुरुष बहुवचनको हुन्छ।

घ. **आदर:** तपाईं पेस्की कहिले पठाउनुहुन्छ?

ङ. **लिङ्ग:** बाख्री पाखामा चर्दै छे।

च. **शुद्ध:** उच्च आदरमा लिङ्ग र वचन छुट्टिँदैनन्, त्यसैले ‘जानुभयो’ नै ठिक छ।

अङ्क विभाजन

✓ प्रतिवाक्य ०.५ का दरले क र ख को कोटि र सुधार लेखेमा।

✓ प्रतिवाक्य ०.५ का दरले ग र घ को कोटि र सुधार लेखेमा।

✓ प्रतिवाक्य ०.५ का दरले ङ को सुधार र च शुद्ध भएको कारण लेखेमा।

२ एउटै वाक्यमा दुवै शब्द

उत्तर प्रयोग · ३

नमुना:

क. त्यो दीन वृद्ध दिनभरि बाटोमा बसिरहेको थियो।

ख. बारीको फूल टिप्न जाँदा मैले कुखुराको फुल भेटेँ।

ग. नदीको तीर कुन तिर छ, बटुवाले सोध्यो।

दुवै शब्दको अर्थ मिलेको अरू वाक्य पनि मान्य।

अङ्क विभाजन

✓ क मा ‘दिन’ (बार, दिउँसो) र ‘दीन’ (गरिब, लाचार) ठिक अर्थमा प्रयोग गरेमा।

✓ ख मा ‘फूल’ र ‘फुल’ (अन्डा) ठिक अर्थमा प्रयोग गरेमा।

✓ ग मा ‘तिर’ (दिशा) र ‘तीर’ (किनार वा काँड) ठिक अर्थमा प्रयोग गरेमा।

३ समूहवाची शब्दको सट्टापट्टा

उत्तर बोध · ३

भेडाको **ताँती** → **बथान**; कमिलाको **बथान** → **ताँती**; केराको **झुप्पा** → **काँगियो**; अङ्गुरको **काँगियो** → **झुप्पा**; मान्छेको **फौज** → **भिड**; सैनिकको **भिड** → **फौज**।

अङ्क विभाजन

✓ प्रतिशब्द ०.५ का दरले भेडाको ‘बथान’ र कमिलाको ‘ताँती’ लेखेमा।

✓ प्रतिशब्द ०.५ का दरले केराको ‘काँगियो’ र अङ्गुरको ‘झुप्पा’ लेखेमा।

✓ प्रतिशब्द ०.५ का दरले मान्छेको ‘भिड’ र सैनिकको ‘फौज’ लेखेमा।

४ तपसिलको जाँच

उत्तर

क. ५४,००० + ३०,००० + ४८,००० = **१,३२,०००**। तालिकामा ३ र २ का अङ्क उल्टिएर १,२३,००० लेखिएको छ।

ख. १,३२,००० को २५ प्रतिशत = १,३२,००० ÷ ४ = **रु. ३३,०००**।

ग. रु. ३३,००० (अक्षरेपि तेत्तिस हजार रुपियाँ मात्र)

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

घ. अङ्कमा एउटा शून्य थप्न, छुटाउन वा माथि ‘१,२३,०००’ मा जस्तै अङ्क उल्ट्याउन सजिलो हुन्छ; अक्षरमा लेखेको रकम त्यति सजिलै बदलिँदैन, र विवाद परे प्रमाण बन्छ। प्रयोग · ४

अङ्क विभाजन

- ✓ क मा जोडेर १,३२,००० देखाएमा।
- ✓ ख मा रु. ३३,००० निकालेमा।
- ✓ ग मा चिठीको ढाँचामा अङ्क र अक्षरेपि लेखेमा।
- ✓ घ मा गल्ती वा छेडखानी रोक्ने कारण लेखेमा।

५ अपठित गद्यांश

उत्तर बोध · ५

क. वस्तु, थान, रङ, दर र मिति केही नखुलेको; ‘उही’ र ‘चाँडै’ को अर्थ दुवैले आआफ्नै ढङ्गले बुझे।

ख. झगडाले दुई जनाको आत्मीयता र विश्वास घट्यो, पहिलेको जस्तो निकटता रहेन।

ग. सम्बोधन, विषय, भवदीय र पठाउने संस्थाको नाम वा सही छुटेका छन्। (कुनै दुई।)

घ. सबै कुरा लेखिएपछि पछि विवाद हुने डर घट्छ, र माग गम्भीर भएको देखिन्छ; पेस्कीले पनि सामान साँच्चै लिने कुरा देखाउँछ।

ङ. पाठको चिठीमा मिति, विषय, तपसिलमा वस्तु र थान, ढिला नगर्ने अनुरोध, र पेस्की रकम अङ्क र अक्षरेपि दुवैमा छन्।

गद्यांशका पात्र र घटना यस अभ्यासका लागि बनाइएका हुन्।

अङ्क विभाजन

- ✓ क: विवरण नखुलेको कमजोरी लेखेमा।
- ✓ ख: आत्मीयता वा विश्वास घटेको आशय लेखेमा।
- ✓ ग: छुटेका दुई भाग लेखेमा।
- ✓ घ: विवाद घट्ने वा माग गम्भीर देखिने अनुमान लेखेमा।
- ✓ ङ: पाठको चिठीबाट कम्तीमा तीन कुरा लेखेमा।

६ घरायसी बोली, औपचारिक भाषा

उत्तर प्रयोग · ४

क. अविलम्ब पठाइदिनुहुन अनुरोध छ।

ख. तपाईंलाई अवगत नै होला।

ग. तपसिलका वस्तु आवश्यक छन्।

घ. सामान प्राप्त हुनुअघि नै पेस्की रकम पठाइने छ।

अङ्क विभाजन

- ✓ क: ‘अविलम्ब’ र विनम्र अनुरोधको भाषा राखेमा।
- ✓ ख: ‘तिमी’ को सट्टा ‘तपाईं’ र ‘अवगत’ राखेमा।
- ✓ ग: ‘तपसिलका’ प्रयोग गरी औपचारिक वाक्य बनाएमा।
- ✓ घ: ‘पेस्की’ प्रयोग गरी औपचारिक वाक्य बनाएमा।

७ त्रुटि पहिचान र सुधार

उत्तर प्रयोग · ४

महिला **समूहको** बैठकमा **सूचना** टाँसियो: सबै सदस्यहरू भोलि बिहान **सूर्य** उदाउनुअघि आइपुग्नुहोला। बैठकमा हाम्री **भाउजू** अध्यक्षको **भूमिकामा** हुनुहुन्छ। उहाँले **आफू** र साथीले बनाएको अल्लोको झोला देखाउनुहुने छ। बैठकमा आउने बहिनीहरू खाजा **ल्याउँछन्**। तिमी पनि चाँडै **जाऊ**।

अङ्क विभाजन

- ✓ प्रतिसुधार ०.५ का दरले तत्सम ‘समूह’ र ‘सूचना’ बनाएमा।
- ✓ प्रतिसुधार ०.५ का दरले तत्सम ‘सूर्य’ र ‘भूमिका’ बनाएमा।
- ✓ प्रतिसुधार ०.५ का दरले ‘भाउजू’ र ‘आफू’ बनाएमा।
- ✓ प्रतिसुधार ०.५ का दरले बहुवचनको ‘ल्याउँछन्’ र आदेशको ‘जाऊ’ बनाएमा।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

८ भाव विस्तार

उत्तर उच्च दक्षता • ४

यो भनाइ अल्लो कपडा जस्ता घरेलु उद्योगको महत्त्व देखाउन भनिएको हो। 'माटोको रेसा' ले यहीँ उम्रने कच्चा पदार्थ र 'हातको सिप' ले यहीँका मान्छेको श्रम बुझाउँछ।

अल्लो सिस्नाकै जातको बोट हो। यसको डाँठ काट्नेदेखि तानमा बुन्नेसम्म धेरैले काम पाउँछन्। कच्चा पदार्थ र सिप दुवै आफ्नै भए बाहिरबाट किन्नु पर्दैन, पैसा देशमै रहन्छ, र गाउँमै स्वरोजगार बन्छ। ललितपुरको पसलले कालीकोटको उद्योगबाट सामान मगाउँदा पहाडको सिप सहरसम्म र सहरको बजार गाउँसम्म जोडिन्छ।

त्यसैले घरेलु सिपलाई पुरानो ठानेर छाड्नु हुँदैन। आफ्नै स्रोत र सिपको सम्मान गर्नु नै आत्मनिर्भर हुने बाटो हो।

अङ्क विभाजन

- ✓ रेसा र सिपको अर्थ खोलेमा।
- ✓ स्थानीय स्रोतबाट काम र आम्दानी बढ्ने कुरा लेखेमा।
- ✓ अल्लो वा अरू घरेलु उद्योगको उदाहरण दिएमा।
- ✓ आत्मनिर्भरताको निचोड दिएमा।

९ व्यावसायिक चिठी लेखन

उत्तर प्रयोग • ५

हाम्रो तयारी पोसाक बिक्री केन्द्र, ललितपुर

मिति: २०८०/०४/०५

श्री व्यवस्थापकज्यू,
सौगात अल्लो कपडा उद्योग, कालीकोट।

विषय: नपुगेका र बिग्रिएका वस्तु बदली पठाइदिने सम्बन्धमा।

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस केन्द्रले माग गरेका वस्तु प्राप्त भएको बेहोरा अवगत गराउँदै निम्न कुरा अनुरोध गरिन्छ। वस्तु गन्दा तपसिलबमोजिम कमी र खराबी देखिएको छ।

वस्तु	मागेको	पाएको	समस्या
डोरी	३००	२५०	५० थान कम
झोला	१५०	१५०	२० थान भिजेर खराब

त्यसैले नपुगेका ५० थान डोरी र खराब भएका २० थान झोला अविलम्ब पठाइदिनुहुन वा तिनको मूल्य बाँकी भुक्तानीबाट घटाइदिनुहुन अनुरोध छ। बिग्रिएका झोला फिर्ता चाहिएमा जानकारी गराउनुहोला।

भवदीय,
(सही)
सञ्चालक

अङ्क विभाजन

- ✓ प्रारम्भ भाग (संस्था, मिति, सम्बोधन, विषय) मिलाएमा।
- ✓ कारण र समस्या मध्य भागमा क्रमैसँग लेखेमा।
- ✓ मागेको, पाएको र समस्याको सङ्ख्या ठिक तपसिल बनाएमा।
- ✓ स्पष्ट माग र विनम्र भाषा राखेमा।
- ✓ अन्त्य भाग (भवदीय, सही, पद) मिलाई भाषा शुद्ध राखेमा।

१० तर्क र प्रतितर्क

उत्तर

तर्क(पक्षमा): अहिले धेरै कारोबार मोबाइल र इमेलमा हुन्छन्। छोटो सन्देश तुरुन्तै पुग्छ, खाम, टिकट र हुलाकको समय लाग्दैन।

प्रतितर्क(विपक्षमा): ढाँचा कागज वा खामको कुरा होइन। मिति, विषय, वस्तुको विवरण, रकम र जिम्मेवार मान्छेको नाम जुनसुकै माध्यममा चाहिन्छन्। यी नहुँदा विवाद पर्छ, र लेखिएको चिठी प्रमाण पनि बन्छ।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

निष्कर्ष: माध्यम बदलिए पनि प्रस्ट र औपचारिक लेखाइको आवश्यकता बदलिँदैन। खाम नलेखे पनि चिठीका तीन भागको सोच इमेलमा पनि लागु हुन्छ। उच्च दक्षता · ४

अङ्क विभाजन

- ✓ पक्षमा एउटा उचित तर्क दिएमा।
- ✓ विपक्षमा एउटा उचित प्रतितर्क दिएमा।
- ✓ तर्कलाई पाठ वा व्यापारको उदाहरणले पुष्टि गरेमा।
- ✓ दुवै पक्ष केलाएर स्पष्ट निष्कर्ष दिएमा।

११ सोच्नुहोस्

उत्तर उच्च दक्षता · ४

पहिलो वाक्यमै पैसा र माग लेख्दा कुरा छिटो बुझिन्थ्यो, तर चिठीको स्वर आदेश जस्तो सुनिन्थ्यो, र उद्योगले किन यति धेरै सामान चाहियो भन्ने कारण थाहा पाउँदैनथ्यो।

सम्बन्धको सम्झनाले ‘हामी पुराना ग्राहक हौँ, तपाईंको सामान बजारमा चलेको छ’ भन्ने विश्वास दिन्छ। बजारको माग बताएपछि तपसिलको माग स्वाभाविक लाग्छ। अन्त्यमा पेस्कीको कुराले माग साँच्चै गम्भीर छ भन्ने प्रमाण दिन्छ। यसरी पसलले आफ्नो माग पूरा हुने सम्भावना बढाउँछ, र उद्योगले ढुक्कसँग उत्पादन गर्न पाउँछ। व्यापारमा विनम्रता र क्रमले सम्बन्ध लामो बनाउँछन्।

अङ्क विभाजन

- ✓ उल्टो क्रममा स्वर आदेश जस्तो हुने वा कारण नखुल्ने कुरा लेखेमा।
- ✓ सम्बन्धको सम्झनाले विश्वास दिने कुरा लेखेमा।
- ✓ पेस्कीले माग गम्भीर भएको देखाउने कुरा लेखेमा।
- ✓ दुवै पक्षको फाइदासहित निष्कर्ष दिएमा।

१२ क्रियाकलाप: बिलको चिरफार

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

धेरैजसो बिलमा पसलको नाम, मिति, वस्तु, थान, दर र जम्मा हुन्छन्; अक्षरमा लेखिएको रकम वा सही कतिपयमा छुटेका हुन सक्छन्। कक्षामा बिलका भाग र व्यावसायिक चिठीका भागबिच के मिल्छ, र कुनै कुरा छुटे के समस्या आउन सक्छ, छलफल गर्नुहोस्। बिलमा भएको कसैको व्यक्तिगत विवरण कक्षामा नदेखाउनुहोस्।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	०	८	२३	१२	४३

Science Playground, काठ्न्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking